

4. Мазаракі А.А. Проектування закладів ресторанного господарства : навч. посіб. для вищ навч. закл. / Мазаракі А.А., Пересічний М.І., Шаповал С.Л. ; за ред. А.А. Мазаракі. – К. : КНТЕУ, 2008. – 307 с.

5. Олійник Я.Б. Міжнародна логістика : навч. посіб. / Я.Б. Олійник, І.Г. Смирнов. – К. : Обрії, 2011. – 544 с.

Науковий керівник: к. і н., доцент О. М. Радченко

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КУРОРТНИХ ГОТЕЛІВ В УКРАЇНІ

Г. Н. Карімова

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Однією з провідних галузей, що формує загальний стан і тенденції світової економіки є сфера туризму та курортів. Завдяки своєму розташуванню в Україні є всі умови для якісного та успішного розвитку економіки за рахунок сфери туризму. Потужний ресурсно-рекреаційний потенціал дав фундамент для створення великої кількості курортів та курортних зон, що нині є центрами оздоровлення та відпочинку.

Відповідно до типу курортів, а саме характеру лікувальних факторів, на їх території є заклади розміщення з певним переліком послуг, що створюють необхідні умови для перебування гостей та їх оздоровлення – курортні готелі.

Курортні готелі (spa-hotel) – заклади розміщення, спеціалізацією яких є обслуговування гостей, які прибули на тривалий час з метою оздоровлення та відпочинку. Даний тип закладу розміщення включає в себе значно ширший асортимент послуг порівняно з іншими типами готелів. Асортимент послуг, що надається в курортних готелях представлений спортивно-оздоровчим харчуванням, послугою медичного обслуговування, розвагами різних напрямків, пізнавальний туризм, а також якісна організація відпочинку для дітей.

У готелях працюють кабінети медичного нагляду, інгаляції, масажу, спортивно-тренажерні зали, зали для занять лікувальною фізкультурою, різні типи підприємств громадського харчування, кінозал, солярій, басейни оздоровчого й лікувального плавання, прокату спортивного одягу й інвентарю та ін. В архітектурі курортних готелів використовують оригінальні форми, які ярусами лоджій, галерей, відкритих майданчиків зливаються з навколишнім природним ландшафтом [1].

За характером природних лікувальних факторів курорти України поділяють на кілька типів (або профілів) [2]:

- бальнеологічні курорти;
- грязьові курорти;
- кліматичні курорти;
- курорти з кількома лікувальними факторами.

Курортні готелі за режимом діяльності вирізняються з-поміж інших типів чітко вираженою сезонністю: готелі морських курортів мають високу заповнюваність упродовж літніх місяців, гірські є центрами зимових видів спорту взимку, лише готелі у бальнеологічних курортах з ефектом лікування функціонують цілорічно.

З метою цілорічного завантаження номерного фонду окремі готелі високої категорії – п'яти-, чотиризіркові організують конференції, з'їзди, виставки й інші заходи з участю великої кількості людей.

Розміри курортних готелів залежать від туристичної презентативності курорту, мають номерний фонд у розрахунку від 300 місць із одно- і двомісними номерами. Вартість залежить від сезону (в сезон ціна висока).

Загальна кількість курортів в Україні на сьогоднішній день – 58; з них 45 курортів державного і міжнародного значення та 13 курортів місцевого значення. У кожній курортній зоні функціонують профільні санаторії. У нашій країні таких установ близько 400. У курортних регіонах створені всі необхідні умови для повноцінного оздоровлення та відпочинку.

Практично в кожному регіоні нашої країни є свої унікальні джерела здоров'я, що не поступаються закордонним. Наприклад, на Західній Україні це, в основному, мінеральні води і грязеві, що успішно застосовуються при захворюваннях шлунково-кишкового тракту. На Півдні це м'який клімат – порятунком для тих, у кого проблеми з дихальною системою. У східній частині України лікувальними властивостями володіють мінеральні хлоридні й натрієві води, мулисті грязі, а також ропа озер і затоки Азовського моря [3].

Отже, проведений аналіз свідчить, що Україна має потужний ресурсно-рекреаційний потенціал для розвитку курортних готелів. Безумовно при наявності різноманітних курортних зон, що широко представлені в Україні, виникає потреба у розвитку закладів готельного господарства саме такого типу.

Список використаних джерел:

1. http://pidruchniki.com/12461220/turizm/zasobi_rozmischennya_gotel'nogo_tipu [Електронний ресурс].
2. Україна в цікавих фактах: Книга рекордів України / упорядник Г.О. Маценко. – Львів : Слово, 1992.
3. <http://ua.dorogovkaz.com/kurorty.php> [Електронний ресурс]

Науковий керівник: ст. викладач Л. Ю. Бутенко

КЛАСИФІКАЦІЯ ФЕСТИВАЛІВ

М. С. Кикоть

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

У сучасному світі фестиваль сприймається як широка громадська святкова зустріч, яка супроводжується оглядом досягнень у певній сфері людської діяльності, як свято особливого виду, що відрізняється розмахом, динамізмом і масовістю [3]. Чимало науковців займалися класифікацією фестивалів, серед яких О.О. Бейдик і А.О. Гончарук [1], Ю.П. Грицку-Андрієш і Ж.І. Бучко [2], В.І. Новикова [3], І.В. Смаль [4] та ін. Беручи за основу класифікацію О.О. Бейдика і А.О. Гончарук [1] та проаналізувавши інші класифікації, виокремлюємо такі ознаки та наводимо виділені за ними види фестивалів (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація фестивалів (за О.О. Бейдиком та А.О. Гончарук, 2010 [1], з доповненнями М.С. Кикоть і В.І. Новикової, 2018)

Класифікаційна ознака	Види фестивалів		
	міжнародні	національні	регіональні (місцеві)
рівень організації	–	–	–
домінуюча функція	– культурно-пізнавальні	– соціально-виховні	– розважальні
кількість учасників	– малі	– середні	– великі

Класифікаційна ознака	Види фестивалів			
тривалість	–	короткотривалі	–	довготривалі
ритмічність, повторюваність	–	щорічні	–	нестабільні
	–	систематично повторювані	–	одноразові
аудиторія	–	дитячі	–	молодіжні
	–	загальні	–	
форма проведення	–	традиційні	–	з елементами виставки
	–	карнавали	–	з парадними й урочистими
	–	з елементами ярмарку	–	ходами
час виникнення	–	дохристиянські	–	пов'язані з установами
	–	пов'язані з появою світових релігій (передусім – з поширенням християнства)	–	кулінарних традицій окремих народів
	–	пов'язані із поєднанням християнських та язичницьких звичаїв	–	пов'язані із глобалізацією та утворенням так званої «світової поп-культури»
	–		–	сучасні
вік	–	давні	–	середнього віку
	–		–	молоді
прив'язка до сезону	–	сезонні	–	позасезонні
місце проведення	–	міські	–	сільські
	–		–	на природі
фаховий рівень учасників	–	професійні	–	любительські
	–		–	загальнодоступні
тематика проведення	–	етнічні	–	загальнокультурні
	–	фольклорні	–	літературні
	–	гастрономічні	–	музичні
	–	релігійні	–	танцювальні
	–	історичні	–	театральні
	–		–	субкультур
	–		–	кінематографічні
	–		–	квіткові
	–		–	незвичні

Міжнародні фестивалі організовуються кількома країнами-учасницями (не менше трьох) із залученням із них капіталу. Глобального масштабу ці заходи набувають через потужну рекламу на світовому рівні та широке представництво туристів із різних країн. У межах однієї країни проводяться національні фестивалі, що мають загальнодержавний рівень, адже в них беруть участь організації тільки цієї країни. Вони фінансуються частково з державного бюджету чи внутрішніми спонсорами, їх реклама відбувається у національних засобах масової інформації, їх відвідують переважно внутрішні туристи. Завдяки проведенню регіональних фестивалів, які мають місцеве значення та проводяться в межах одного (рідше – кількох) конкретного поселення (міста, селища міського типу, села), створюється певний впізнаваний імідж цього регіону, що призводить до підвищення привабливості території, збільшення кількості гостей та їх витрат, а це позитивно впливає на доходи місцевих бюджетів. Такі заходи, зазвичай, розраховані на місцевих жителів і туристів із цього регіону, тому і рекламна кампанія має вузько-територіальну обмеженість у місцевих (обласних, районних, міських) засобах масової інформації (газети, радіо, телебачення).

За кількістю учасників фестивалі можна поділити на: малі, в яких бере участь до 2 тис. осіб; середні із чисельністю учасників до 500 тис. осіб; великі, що збирають понад 500 тис. учасників. Вони можуть тривати до 5 днів (короткотривалі) і більше 5 днів (довготривалі). Фестивалі можуть щороку проводитися орієнтовно в один і той же час (щорічні), мати інший термін повторюваності – раз у сезон, раз на півроку, раз на 2 роки, раз на 5 років, раз на 10 років тощо (систематично повторювані),

організовуватися лише один раз (одноразові), або бути такими, періодичність проведення яких відсутня (нестабільні). Дитячі фестивалі орієнтовані на відповідну аудиторію, тому передбачають заходи, цікаві дітям і підліткам 5–16 років. Молодіжні – насичені відповідними до смаків й уподобань молодіжної аудиторії програмами. На широку аудиторію розраховані загальні фестивальні заходи.

Різним є час виникнення деяких груп фестивалів. Найдавніші (дохристиянські) – започатковані ще до появи християнства; пізніше з'явилися такі види фестивалів, які пов'язані з появою світових релігій (передусім – з поширенням християнства), та такі, що поєднували християнські й язичницькі звичаї, бо місцевому населенню це дозволялось задля популяризації нової релігії. Далі в історії виникнення груп фестивалів можна виділити такі, що пов'язані з установами кулінарних традицій окремих народів. Ближче до наших днів (значне їх поширення відбувалося у ХХ ст.) виникли фестивальні заходи, пов'язані із глобалізацією та утворенням так званої «світової поп-культури». Сучасні фестивалі починають поширюватись у другій половині ХХ ст., після так званої «сексуальної революції».

За віком (часом започаткування його проведення) фестивалі поділяють на: давні (мають старовинну історію та беруть початок із багатовікових традицій та обрядовості давніх часів); середнього віку (були організовані до початку ХХІ ст.); молоді (започатковані вже у ХХІ ст.).

Сезонні фестивалі прив'язані до конкретного сезону (весна, літо, осінь, зима), бо їхні заходи (наприклад, катання на ковзанах) та представлена продукція (наприклад, божоле – молоде вино) має пряме відношення до цих сезонів, а позасезонні – абсолютно не залежать від пори року та можуть проводитися в будь-який час. За місцем проведення виділяємо: міські (проводяться у міських поселеннях – містах, селищах міського типу); сільські (відбуваються у сільській місцевості); на природі (організуються на міжпоселенській території, коли важливі природні краєвиди).

Можна виділити види фестивалів за фаховим рівнем учасників. Наша пропозиція полягає у виокремленні професійних (зорієнтовані на фахівців, професіоналів у певній сфері, галузі), любительських (таких, в яких беруть участь прихильники певної сфери діяльності, любителі конкретних професійних занять), загальнодоступних (таких, де професійні навички, захоплення, уподобання не мають значення) фестивальних заходів.

Відповідно до тематики розрізняємо етнічні (пов'язані із традиційними національними святами, ритуалами, обрядами, реконструкцією давніх традицій), фольклорні (пов'язані із місцевим фольклором – усною народною творчістю), гастрономічні (пов'язані із збором урожаю, з певною національною стравою, присвячені певному напою), релігійні (пов'язані із світовими (християнство, буддизм, іслам) і національними (іудаїзм, зороастризм, індуїзм) релігіями, із місцевими віруваннями (тотеїзм, фетишизм, магія, вуду, віра в духів предків та ін.)), історичні (пов'язані із реконструкцією певних історичних подій, святкуванням пам'ятних дат, відзначенням ювілейних роковин), загальнокультурні (такі, що всебічно представляють культуру певної країни, регіону, місцевості), музичні (пов'язані з етнічною, класичною, сучасною музикою, із життям і діяльністю відомого композитора, місцем написання музичного твору), танцювальні (пов'язані із народним, бальним, сучасним танцем, балетом), театральні (пов'язані із демонстрацією досягнень у театральному мистецтві), кінематографічні (пов'язані із показом нових робіт у кіно), літературні (пов'язані із літературними творами певної тематики, представленням книжок конкретної тематичної спрямованості, із життям і діяльністю видатного

письменника, зображеними у літературному творі місцями), спортивні (пов'язані із святкуванням спортивних подій), сучасних субкультур (пов'язані із представленням особливостей, специфіки певних субкультур), квіткові (пов'язані із цвітінням певних квітів), незвичні (не відносяться до представлених вище видів та є одиничними (унікальними) заходами у світі) фестивалі.

Список використаних джерел:

1. Бейдик О.О. Розвиток культурно-розважального туризму в Україні (на прикладі фестивального туризму) / О.О. Бейдик, О.А. Гончарук // Географія та туризм : наук. зб. – 2010. – Вип. 12. – С. 22–28.
2. Грицку-Андрієш Ю.П. Фестивальний туризм у системі рекреаційно-туристської діяльності / Ю.П. Грицку-Андрієш, Ж.І. Бучко // Наук. вісн. Чернівецького ун-ту. Географія. – 2010. – Вип. 519–520. – С. 56–60.
3. Новикова В.І. Фестивалі як анімаційні заходи у туризмі / В.І. Новикова // Рекреаційні ресурси та послуги гостинності в регіонах України : матер. II Всеукр. Інтернет-конф. (17 травня 2017 р., м. Черкаси). – Черкаси : Видавець О.Ю. Вовчок, 2017. – С. 23–31.
4. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу / І.В. Смаль. – Ніжин : Вид-во Ніжинського держ. ун-ту ім. Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.

Науковий керівник: к. геогр. н., доцент В. І. Новикова

ПЕЧЕРИ – ОСНОВА РОЗВИТКУ СПЕЛЕОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ

В. В. Крикливенко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Рекреаційними ресурсами для спелеотуризму слугують, перш за все, печери – підземні порожнини, що з'єднуються з поверхнею землі одним або кількома отворами [3, 4]. Залежно від того, чи під дією природних (карстових, суфозійних, абразивних, еолових, тектонічних та ін.) процесів, чи в результаті діяльності людини утворилися печери, їх поділяють відповідно на природні та штучні (антропогенні). Далі йтиметься про підземні порожнини першої групи, тобто природні.

За походженням природні печери поділяють на п'ять груп: тектонічні, ерозійні, льодові, вулканічні, карстові. У більшості природних печер повітря придатне для дихання внаслідок природної циркуляції, хоча зустрічаються печери, в яких знаходиться можна тільки у протигазах (наприклад, через залежи гуано або насиченість такими газами, як радон, метан). Вода у печерах може бути у вигляді конденсатної плівки, крапель, струмків і річок, озер та водоспадів. Нерідко зустрічаються підводні печери. У привходових ділянках печер вода часто присутня у замерзломому стані, у вигляді льодяних відкладів. Досить специфічна печерна фауна, для якої характерні представники багатьох груп безхребетних, деякі види земноводних, печерні риби. У районах із теплим кліматом, крім кажанів, у печерах живуть кілька видів комах, павуки, креветки та інші ракоподібні, саламандри. Печерні види, адаптуючись до повної темноти, втрачають органи зору та пігментацію. Часто ці види дуже рідкісні, багато з них – ендеміки [4, 5].

Печера може мати лише один вхідний отвір. На протилежному кінці вона буде закінчуватися або системою дуже вузьких ходів і тріщин, або обвальними чи натічними утвореннями, що закупорюють її. Такі печери називають сліпими. Можливі печери з виходами з двох боків – прохідні. Печери за віком поділяють на активні, реліктові та викопні. За направленістю печери бувають горизонтальні, вертикальні, нахилені та складні (в тому числі багатоповерхові); за формою – деревоподібні, лантухоподібні,